

Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.; given Stockholms slott den 21 mars 1947.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändring i förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Eije Mossberg.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om
anställande av distriktsbarnmorskor m. m.

Häri genom förordnas, att 8 och 10 §§ förordningen den 30 juni 1943 om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. skola upphöra att gälla, samt att 1, 4, 7 och 9 §§ samma förordning ävensom övergångsbestämmelsen till densamma skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

1 §.

För tillgodoseende — — — — — i barnmorskedistrikt.

Varje landstingsområde samt varje stad, som icke deltagar i landsting, skall utgöra ett barnmorskedistrikt. Medicinalstyrelsen äger dock förordna, att stad, som ej deltagar i landsting, skall undantagas från distriktsindelningen, under villkor att staden träffar avtal med tillräckligt antal barnmorskor att fullgöra distriktsbarnmorskans uppgifter inom förlossningsvården *utan annan ersättning av den vårdade än för kostnad, som avses i 8 §.*

Varje landstingsområde samt varje stad, som icke deltagar i landsting, skall utgöra ett barnmorskedistrikt. Medicinalstyrelsen äger dock förordna, att stad, som ej deltagar i landsting, skall undantagas från distriktsindelningen, under villkor att staden träffar avtal med tillräckligt antal barnmorskor att fullgöra distriktsbarnmorskans uppgifter inom förlossningsvården.

4 §.

4 §.

Det åligger distriktsbarnmorska:

Det åligger distriktsbarnmorska:

1) att utan *annan* ersättning av den vårdade *än i 8 § sägs* lämna förvård åt havande kvinnor, biträda vid förlossning i hemmet och lämna eftervård åt kvinnor, som efter förlossning vårdas i hemmet;

1) att utan ersättning av den vårdade lämna förvård åt havande kvinnor, biträda vid förlossning i hemmet och lämna eftervård åt kvinnor, som efter förlossning vårdas i hemmet;

2) att tjänstgöra — — — — — i hemmen.

Tjänstgöring, som — — — — — av barnavårdsnämnd.

Det ankommer — — — — — för hemsjukvård.

(Nuvarande lydelse:)

7 §.

Distriktsbarnmorska skall åtnjuta dels kontant lön av minst ettusenåttahundra kronor för år jämte tre ålders-tillägg, vart och ett å etthundraåttio kronor, efter tre, sex och nio års väl vitsordad tjänstgöring ävensom det eller de tillägg, som skulle utgå å den kontanta lönen, därest hon vore statsanställd och underkastad civila avlöningsreglementet, dels ock kostnadsfritt möblerad bostad jämte värme och lyse eller ock ersättning för dessa naturaförmåner efter ortens pris. Bostaden skall omfatta minst ett rum och kök jämte nödiga uthus ävensom, där hinder härför icke möter, särskilt rum för mottagning. Uppkommer tvist om utgörande eller beskaffenhet av naturaförmåner eller om ersättning för sådana förmåner, skall tvisten hänskjutas till medicinalstyrelsens avgörande.

Distriktsbarnmorska skall tillika kostnadsfritt erhålla alla för sina arbetsuppgifter erforderliga förbrukningsartiklar, varjämte, där så utan oskäligen kostnad kan ske, fri telefon skall beredas henne.

Därjämte skall — — — barnmorskestyrelsen bestämmer.

För kostnader i anledning av färd från bostadsorten till annan tjänstgöringsort och åter eller mellan två dylika tjänstgöringsorter, skall distriktsbarnmorska erhålla ersättning efter vad som föreskrives i gällande resereglemente beträffande rese- och traktementsklass III F. Företager distriktsbarnmorska resa för tjänstgöring, som avses i 4 § första stycket under 3) eller 4), skall hon vara berättigad till

(Föreslagen lydelse:)

7 §.

Distriktsbarnmorska skall åtnjuta kontant lön med minst det belopp, som enligt vad särskilt är stadgat är förutsättning för att statsbidrag till hennes avlöning skall utgå.

Distriktsbarnmorska skall tillika kostnadsfritt erhålla all för hennes arbetsuppgifter erforderlig utrustning och förbrukningsmateriel. Där hinder härför icke möter, skall distriktsbarnmorska beredas särskilt rum för mottagning, varjämte, där så utan oskäligen kostnad kan ske, fri telefon skall beredas henne.

För kostnader i anledning av färd från bostadsorten till annan tjänstgöringsort och åter eller mellan två dylika tjänstgöringsorter, skall distriktsbarnmorska erhålla ersättning efter vad som föreskrives i gällande resereglemente beträffande rese- och traktementsklass III D. Företager distriktsbarnmorska resa för tjänstgöring, som avses i 4 § första stycket under 1), skall hon vara berättigad till ersätt-

(Nuvarande lydelse:)

ersättning för resekostnaderna i den omfattning, i vilken ersättning för sådana resekostnader utgår till distriktsköterska, som är anställd hos landstinget eller staden.

Då barnmorskestyrelsen eller medicinalstyrelsen ålägger distriktsbarnmorska tjänstgöring, som nödgar henne att flytta till annan ort, äger hon uppbära ersättning för flyttningskostnad enligt de bestämmelser, som gälla för de statens befattningshavare, som äro hänfödda till rese- och traktementsklass *III F* i gällande resereglemente.

9 §.

Landsting och stad, som ej deltagar i landsting, hava att bestrida såväl kostnader för lön och andra förmåner till distriktsbarnmorska inom distriktet som de övriga utgifter, vilka sammanhånga med sådan barnmorskas verksamhet *och ej ersättas av den vårdade.*

Övergångsbestämmelse.

Där inom barnmorskedistrikt finnes en eller flera barnmorskor, som äro fast anställda av kommun eller kommuner enligt lagen den 13 juni 1908 (nr 57) angående kommuns skyldighet i fråga om anställande av barnmorska, skall sådan barnmorska, där est hon åtagit sig att *utan annan ersättning än för kostnad, som avses i*

(Föreslagen lydelse:)

ning för resekostnaderna enligt vad som föreskrives beträffande reseklass III i nämnda reglemente. Förtager distriktsbarnmorska resa för tjänstgöring, som avses i 4 § första stycket under 3) eller 4), skall hon vara berättigad till ersättning för resekostnaderna i den omfattning, i vilken ersättning för sådana resekostnader utgår till distriktsköterska, som är anställd hos landstinget eller staden.

Då barnmorskestyrelsen eller medicinalstyrelsen ålägger distriktsbarnmorska tjänstgöring, som nödgar henne att flytta till annan ort, äger hon uppbära ersättning för flyttningskostnad enligt de bestämmelser, som gälla för de statens befattningshavare, som äro hänfödda till rese- och traktementsklass *III D* i gällande resereglemente.

9 §.

Landsting och stad, som ej deltagar i landsting, hava att bestrida såväl kostnader för lön och andra förmåner till distriktsbarnmorska inom distriktet som de övriga utgifter, vilka sammanhånga med sådan barnmorskas verksamhet.

Övergångsbestämmelse.

Där inom barnmorskedistrikt finnes en eller flera barnmorskor, som äro fast anställda av kommun eller kommuner enligt lagen den 13 juni 1908 (nr 57) angående kommuns skyldighet i fråga om anställande av barnmorska, skall sådan barnmorska, där est hon åtagit sig att *utan ersättning av den vårdade* lämna förvård åt ha

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

8 §, lämna förvård åt havande kvinnor, biträda vid förlossning i hemmet ävensom lämna eftervård åt kvinnor, som efter förlossning vårdas i hemmet, och tillika förbundit sig att avgå från sin befattning vid uppnådda femtiofem levnadsår, åtnjuta, förutom henne från vederbörande kommun eller kommuner tillkommande löneförmåner, ett lönetillskott av fyrahundra kronor om året jämte ersättning enligt av medicinalstyrelsen fastställd taxa för lämnad vård. Nämnda lönetillskott och ersättning skola helt gäldas av statsmedel.

vande kvinnor, biträda vid förlossning i hemmet ävensom lämna eftervård åt kvinnor, som efter förlossning vårdas i hemmet, och tillika förbundit sig att avgå från sin befattning vid uppnådda femtiofem levnadsår, åtnjuta, förutom henne från vederbörande kommun eller kommuner tillkommande löneförmåner, ett lönetillskott av fyrahundra kronor om året jämte ersättning för resekostnader enligt vad för distriktsbarnmorska är stadgat och för lämnad vård enligt av medicinalstyrelsen fastställd taxa. Nämnda lönetillskott och ersättning skola helt gäldas av statsmedel.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1947.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 21 mars 1947.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Statsrådet Mossberg anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet.

Förut denna dag har Kungl. Maj:t på min hemställan beslutat att till riksdagen avlåta proposition (nr 196) angående bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor och distriktssköterskor m. m.

I det statsrådsprotokoll, varav utdrag bilagts nämnda proposition, behandlas bland annat frågan om ändrade bestämmelser beträffande distriktsbarnmorskornas avlöningsförhållanden. Härutinnan har jag föreslagit ändringar i vissa hänseenden, varom regler för närvarande finnas i förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. Till grund för de föreslagna ändringarna ligger ett av 1944 års lönekommitté, avseende sjukvårds- och ekonomipersonal, avgivet betänkande med förslag till löneställning för bl. a. distriktssköterskor och distriktsbarnmorskor ävensom en av 1946 års statsbidragssakkunniga för hälso- och sjukvården den 6 februari 1947 avlämnad utredning med förslag till provisoriska bestämmelser i fråga om statsbidrag till de nämnda befattningshavargruppernas löner. Vid sistnämnda utredning har fogats ett förslag till ändringar i förordningen om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. Detta förslag har sedermera i anslutning till mina i förenämnda proposition angivna synpunkter överarbetats inom socialdepartementet. Jag övergår nu till en redogörelse för och motivering av departementsförslaget.

1 §.

Enligt nuvarande ordning är distriktsbarnmorska, då hon för förrättning i barnaföderskas hem måste företaga färd, som överstiger en kilometer, berättigad att av den vårdade erhålla antingen fri skjuts eller ersättning för resekostnaden enligt taxa, som fastställs av medicinalstyrelsen. Bestämelse härom återfinnes i 8 § av förordningen. Beträffande stad utanför landsting är i 1 § andra stycket såsom ett av villkoren för att staden skall undantagas från indelningen i barnmorskedistrikt föreskrivet, att barnmorska, med vilken staden träffat avtal att fullgöra distriktsbarnmorskans

uppgifter inom förlossningsvården, ej må av den vårdade uttaga annan ersättning än för sådan resekostnad som avses i 8 §.

I förenämnda proposition angående bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor och distriktssköterskor m. m. har föreslagits, att den vårdade skall befrias från skyldighet att bestrida barnmorskas resekostnader i samband med hemförlossning och eftervård och att dessa kostnader i stället skola fördelas mellan statsverket och huvudmännen efter samma grunder, som gälla för barnmorskas eller sjuksköterskas resor för hembesök inom den förebyggande mödra- och barnavården. Motsvarande regler böra enligt vad i propositionen förordats gälla även i fråga om barnmorskas resekostnader i sådan stad utanför landsting, som är undantagen från indelningen i barnmorskedistrikt. Till följd härav tarvas en justering av lydelsen av andra stycket i 1 §.

4 §.

Jämväl denna paragraf innehåller en hänvisning till reglerna om distriktsbarnmorskas rätt att av den vårdade erhålla reseersättning, vilken hänvisning bör utgå, då den vårdade befrias från skyldighet att ersätta dylika kostnader.

7 §.

Denna paragraf innehåller bestämmelser rörande distriktsbarnmorskas avlöningsförhållanden.

En övergång från netto- till bruttolönesystem är att förvänta även för denna befattningshavargrupp på samma sätt som redan skett för distriktsköterskorna genom särskild överenskommelse mellan svenska landstingsförbundet och sjuksköterskeföreningen. En omredigering av *första stycket* bör därför vidtagas. I enlighet med vad 1946 års statsbidragssakkunniga föreslagit synes det av praktiska skäl onödigt att i förordningen uttryckligen ange beloppet av den distriktsbarnmorska tillförsäkrade kontanta minimilönen. Detta spörsmål torde kunna regleras i den kungörelse, som innehåller statsbidragsbestämmelserna. De nuvarande bestämmelserna i förordningen synas fördenskull böra utbytas mot ett stadgande att distriktsbarnmorska skall åtnjuta kontant lön med minst det belopp som enligt vad särskilt är stadgat utgör förutsättning för att statsbidrag till hennes avlöning skall utgå.

Beträffande de bostadsförmåner, som huvudmannen enligt gällande regler skall tillhandahålla distriktsbarnmorska, är föreskrivet, att där hinder därför icke möter, särskilt rum för mottagning skall ingå i desamma. Övergång till bruttolönesystem synes ej böra medföra befrielse för huvudmännen från skyldigheten att, där så kan ske, anordna särskilt rum för distriktsbarnmorskas mottagning. Bestämmelse härom föreslås av mig skola upptagas i *andra stycket* av förevarande paragraf. Däri har vidare, i enlighet med vad jag anfört i propositionen om bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor och distriktssköterskor m. m., föreskrivits att distriktsbarnmorska skall, utöver erforderlig förbrukningsmateriel, kostnadsfritt erhålla all för hennes arbetsuppgifter erforderlig utrustning, varmed åsyftas nödig instrumentuppsättning.

Någon ändring i *tredje stycket* rörande distriktsbarnmorskas rätt till fri sjukvård och semester torde ej vara erforderlig i förevarande sammanhang.

Distriktsbarnmorskas rätt till ersättning av huvudmannen för resekostnader i samband med förrättning i barnaföderskas hem bör regleras i *fjärde stycket*. För närvarande erhåller barnmorska — enligt 8 § — ersättning här för av den vårdade enligt taxa, som fastställles av medicinalstyrelsen. Styrelsen har bestämt, att berörda reseersättning skall, där icke annorlunda överenskommits, utgå i enlighet med vad som finnes angivet för reseklass III i gällande resereglemente. Då en överflyttning av resekostnaderna från den vårdade till det allmänna icke bör förändra distriktsbarnmorskas rätt till reseersättning, har nyssnämnda av medicinalstyrelsen fastställda norm för ersättningen inarbetats i förordningen. Statsbidragsfrågan bör lämpligen regleras i samma kungörelse, som innehåller bestämmelser om statsbidrag till distriktsbarnmorskor i övrigt. Erinras bör, att enligt de föreslagna grunderna för statsbidrag i här förevarande avseende statsbidrag ej kommer att utgå för resa, som företagits enbart inom stads, köpings eller municipalsamhälles planlagda område. Kostnaden för dylika resor kommer sålunda att i sin helhet åvila huvudmannen. Med hänsyn härtill synes något uttryckligt bemyndigande av Kungl. Maj:t icke erforderligt för att i förekommande fall huvudmannen skall vara berättigad att medge reseersättning även för färd med bil inom planlagt område.

I fråga om distriktsbarnmorskas färd från bostadsorten till annan tjänstgöringsort och åter eller mellan två dylika tjänstgöringsorter stadgas för närvarande att traktamentsersättning därför utgår enligt traktamentsklass F. Då denna klass enligt kungörelse den 30 december 1946 (nr 902) numera motsvarar klass D, synes en formell justering i detta hänseende böra ske i detta sammanhang. Enahanda ändring bör ske i *femte stycket*, däri bestämmelser om barnmorskas rätt till ersättning för flyttningskostnader återfinnas.

8 §.

Då barnmorskas rätt till reseersättning för förrättning i barnaföderskas hem regleras i 7 §, bör förevarande paragraf utgå.

9 §.

Av förslaget att den vårdade skall befrias från kostnaderna för distriktsbarnmorskas resor påkallas en formell ändring av denna paragraf.

10 §.

Då denna paragraf reglerar vissa med nettolönesystemet sammanhängande frågor, har den ansetts kunna utgå. Det synes böra ankomma på vederbörande huvudmän att tillse att bostadsfrågan för vikarierande distriktsbarnmorska löses på ett tillfredsställande sätt.

Övergångsbestämmelse.

Jämväl den särskilda övergångsbestämmelsen till distriktsbarnmorskeförordningen, som innehåller stadganden om kommunalanställda barnmorskor, beröres av de nya reglerna om fördelning av kostnaderna för barnmorskas resor. I övergångsbestämmelsen är såsom förutsättning för att statligt lönetillskott och ersättning av statsmedel för lämnad vård skall utgå föreskrivet, att barnmorskan förbundit sig att av den vårdade ej uttaga annan ersättning än för resekostnad. Även för detta fall synes emellertid den vårdade böra befrias från dylik ersättningsskyldighet. Liksom beträffande andra vårdkostnader synes gottgörelse åt barnmorskan i det fåtal fall, varom här är fråga, böra helt utgå av statsmedel.

I anslutning till vad som uttalats i propositionen om bidrag till förevarande verksamhet torde nu föreslagna författningsändringar böra träda i kraft den 1 juli 1947.

Föredraganden hemställer härefter, att förenämnda inom socialdepartementet upprättade förslag till *förordning angående ändring i förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.* måtte genom proposition föreläggas riksdagen för antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Sigurdson.

477548. Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag, 1947.